

Regeringskansliet
Utrikesdepartementet
103 33 Stockholm

Biståndspolitisk plattform 2013/14

1 Sammanfattning

SCB välkomnar regeringens skrivelse Biståndspolitisk plattform 2013/14 som föreslås bli utgångspunkt för regeringens styrning av det svenska biståndet. Regeringen lyfter i skrivelsen fram vikten av ett starkare resultatfokus i biståndet. En väl fungerande resultatuppföljning och därmed ökad möjlighet till ett evidensbaserat beslutsfattande fordrar att oberoende och tillförlitlig statistik produceras och finns tillgänglig. SCB anser därför att ett starkare resultatfokus i biståndet - och därmed möjlighet till hållbara resultat bortom biståndet - förutsätter att Sverige aktivt bistår samarbetsländerna i att utveckla kunskaper och kapacitet för statistik, anpassad till användarnas behov.

2 Allmänna synpunkter

SCB:s yttrande utgår från myndighetens kunskap och expertis inom statistik och kapacitetsutveckling av statistik i låg- och medelinkomstländer under mer än 30 år. Med anledning av skrivelsens inriktning på ett ökat fokus på resultat lämnas följande allmänna synpunkter:

En av de stora utmaningarna med uppföljningen av såväl nationella fattigdomsstrategier som Millenniemålen i framförallt låginkomstländer har varit bristen på tillgång till tillförlitlig, oberoende och internationellt jämförbar statistik. Utvecklingen med inhämtning och processande av data samt framställande och analyserande av statistik är alltså i sin linda i många av världens resurssvaga länder. De data som finns tillgängliga är många gånger inte tillförlitliga. Det internationella statistiksamfundet ser därför att behovet av att tillförlitlig statistik kommer att bli än mer framträdande i och med antagandet av nya globala utvecklingsmål efter 2015. Stora satsningar på att bygga statistisk kapacitet inom låg- och medelinkomstländer kommer därför att behövas.

Vid de stora utvecklingskonferenserna, senast i Busan 2011, har behovet av att satsa på statistik varit framträdande, inte minst i resultatagendans spår. Busan Action Plan for Statistics är tydlig i sitt budskap: en kraftsamling behövs i att utveckla och stödja statistisk kapacitet och

finansiella resurser till statistik i resurssvaga länder. Trots detta har förvånansvärt lite skett.

I Afrika söder om Sahara är den statistiska kapaciteten i länderna mycket låg, sett ur ett globalt perspektiv. I länder där statsförvaltningen är svag och har lite resurser är därtill det nationella ägarskapet avseende statistik en utmaning. I ett demokratiskt statsbygge är oberoende, tillförlitlig och jämförbar statistik en fundamental beståndsdel. För att också intressegrupper, politisk opposition, media och allmänhet ska kunna utkräva ansvar från beslutsfattare behövs ett statistiksystem och en statistikinstans med ansvar för att samla in, producera och framställa statistik i linje med internationella standards.

3 Specifika synpunkter

3.1 De sex biståndspolitiska delmålen (5)

SCB noterar och välkomnar att vikten av statistik specifikt förs fram under ett av delmålen – delmål 3 om miljö och klimat. För samtliga delmål och med hänsyn till skrivelsens fokus på resultat anser SCB att stärkande av såväl teknisk kapacitet som finansiella investeringar i statistikproduktion är avgörande för att flera resultat inom samtliga delmål ska kunna mätas enligt internationella standards och på så vis vara jämförbara över tid och mellan länder, regioner och på global nivå.

3.2 Principer för ett effektivt och resultatriktat svenskt bistånd (6)

SCB instämmer i regeringens bedömning att resultatbaserad styrning är beroende av tillgången till tillförlitlig statistik och att Sverige ska bidra till att stödja statistikutveckling. I linje med vad SCB framför under punkt 2, Allmänna synpunkter, anser myndigheten att det därtill är särskilt angeläget att Sverige bidrar till att stärka länders förmåga att utveckla statistiken genom både tekniska och finansiella stödformer riktade till samarbetsländerns statistikinstitut och statistiksystem. Ett ökat ägarskap hos samarbetslandet för att kunna nyttja statistik i resultatuppföljning och evidensbaserat beslutsfattande är av stor vikt.

3.3 Ett väl anpassat bilateralt bistånd (7)

Det svenska biståndets olika samarbetspartner (7.1.3)

I skrivelsen föreslås att *svenska myndigheter kan spela en viktig roll i genomförandet av biståndsinsatser*. SCB anser att det finns svenska komparativa fördelar med nyttjandet av myndigheter som samarbetspartners i biståndet och att det bör synliggöras i plattformen.

Svenska myndigheter har ett högt anseende internationellt. Förutom omfattande ämnesmässig kunskap uppfattas de som föredömen inom demokratisk samhällsstyrning. Svensk statsförvaltning ses som förespråkare av öppenhet och transparens, tillgänglighet, styrning och kontroll samt ett rättssäkert förfarande. Många myndigheter har lång erfarenhet och kunskap av att arbeta med systeminstitutioner i samarbetsländer. Det arbetssätt som ofta tillämpas är inte med fokus på

överföring av ekonomiska medel i sig till samarbetsparten utan koncentreras oftare till konkret kunskapsutveckling. Vanligtvis sker detta tillsammans med svenska experter på plats. Genom denna metod byggs institutionell kapacitet och kunnande inom statsförvaltningen i ett land. Att nyttja svenska myndigheters kompetens i arbetet med att stärka och utveckla kunskaper hos statsförvaltningen i ett samarbetsland ligger väl i linje med de biståndspolitiska prioriteringarna. Fortsatta satsningar på representativa och ansvarsutkrävande aktörer inom det civila samhället samt förutsättningar för ett gynnsamt klimat för handel, investeringar och företag underlättas om statsförvaltningen utvecklas och stärks i sin roll. Arbetet genom svenska myndigheter i kombination med aktörer inom civilsamhälle och/eller näringsliv är ömsesidigt förstärkande och bidrar till synergieffekter av en samlad svensk ansats i det aktuella samarbetslandet.

Det multilaterala systemet som en effektiv biståndskanal (7.2.1)

I skrivelsen föreslås att multilaterala organisationer, med sin genomförandekapacitet, har goda förutsättningar att finansiera program som bl a syftar till byggande av samhällsinstitutioner. SCB:s erfarenhet är att multilaterala organisationer har många fördelar som biståndskanal men att byggande av samhällsinstitutioner inte är en av dessa. Det vi sett och erfarit av mer än 30 års arbete i många länder är att multilaterala insatser som arbetar med - eller vid sidan av - nationella statistikinstitut har ett kortsiktigt fokus, inte sällan på att genomföra olika former av statistiska undersökningar utan att nödvändigtvis ta i beaktande kapacitetsutveckling och ägarskap hos nationella statistikinstitut och på så vis bidra till institutionsbyggande.

Beslut i detta ärende har avgjorts av generaldirektör Stefan Lundgren i närvaro av vikarierande biträdande generaldirektör Anna Heinstedt, verksjurist Carl Robert Böös, samt som föredragande Pernilla Trägårdh, avdelningschef.

STATISTISKA CENTRALBYRÅN

Stefan Lundgren, Generaldirektör

Pernilla Trägårdh, Avdelningschef

Kopia till:
GD Stab
Registrator
KOM/Web